

Силабус курсу

Німецька література XX століття та інтерпретація тексту

Ступінь вищої освіти - другий (магістерський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035.043 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно) (німецька мова і література)

Рік підготовки - 1, семестр - 2

Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна

Кількість кредитів - 3 кредити ECTS

Дні занять: згідно розкладу

Консультації: згідно розкладу

Мова викладання: німецька

Керівники курсу

к. філолог.н., доц. Кебало Микола Степанович,

к. філолог.н., доц. Притоліук Світлана Аркадіївна

Контактна інформація: prytoliuk@tnpu.edu.ua, kebalo@tnpu.edu.ua

Опис дисципліни

Метою курсу є ознайомлення студентів із визначними зразками німецької літератури XX століття у процесі безпосередньої роботи із текстами. Особлива увага приділятиметься креативним підходам до роботи із текстами та методам продуктивного та діяльнісно зорієнтованого навчання. Під час вивчення курсу студенти не тільки поглиблюють свої знання з німецької літератури, але й навчаються визначати основні параметри тексту, досліджувати семантичний простір художнього твору, нарративний дискурс, аналізувати індивідуально-авторську картину світу, культурні концепти та особливості їх репрезентації у тексті, динаміку розвитку і місце творчості певного письменника, осмислювати ідейно-художній зміст твору та роль мовно-стилістичних засобів у формування образної структури тексту. Завданнями курсу, окрім поглиблення навичок аналізу літературного тексту, є розвиток самостійного критичного мислення і вміння аргументовано висловити свою думку.

Лекції - 20 год. (денна форма навчання)

Практичні – 10 год. (денна форма навчання)

Самостійна робота - 60 год. (денна форма навчання)

Навчальний контент

	Теми	Результати навчання
Модуль 1. Німецька література ХХ-го століття		
1.	Тема 1. Характеристика німецької літератури першої половини ХХ-го століття. Від натуралізму до «слуху, спрямованого всередину». Нова епоха. Деструктивна політика соціал-демократів у галузі культури. Творчість Райнер Марія Рільке	Знати особливості розвитку німецької літератури першої половини ХХ-го століття; риси нової епохи в літературі; знати творчість Райнер Марія Рільке
2.	Тема 2. Література німецького реалізму. Артур Шніцлер. Роман світового значення. Рання творчість Томаса Манна. Соціальний роман Генріха Манна. Література на зламі. Експресіонізм. Франц Кафка та празька німецька література.	Знати ознаки німецького реалізму, творчість Артура Шніцлера, ранню творчість Томаса Манна, Генріха Манна; особливості літератури на зламі епохи; особливості експресіонізму; твори Франца Кафки та роль празької німецької літературної школи
3.	Тема 3. Герман Гессе та «Шлях усередину». Демократична література. Новий соціальний роман. Альфред Дьоблін. Роман про «маленьку людину». Еріх Марія Ремарк. Ганс Фалада. Еріх Кестнер. Курт Тухольський	Знати про творчість Герман Гессе, Альфреда Дьобліна, Еріх Марія Ремарка, Ганса Фалада, Еріха Кестнера, Курта Тухольського, їх головні твори і внесок у літературу
4.	Тема 4. Література в добу панування націонал-соціалізму. Література екзилу. Література внутрішньої еміграції. Магічний реалізм. Генріх Манн. Томас Манн. Розвиток соціалістичного реалізму. Нове в поезії: І. Р. Бехер та Б. Брехт. Брехт та театр періоду еміграції. Анна Зегерс та соціалістична проза	Знати історичне тло і умови існування літератури за часів нацизму; знати особливості літератури екзилу, літератури внутрішньої еміграції, магічного реалізму; знати про творчість І. Р. Бехера, Б. Брехта, Анну Зегерс
5.	Тема 5. Німецька література другої половини ХХ ст. «Година нуль». Вольфганг Борхерт. Група 47 та інші. Конформісти та опозиціонери - література 50-х років. Втеча та апологія індивідуалізму: Ганс Еріх Носсак та інші. Соціально-критичний роман. Генріх Бьолль. Вольфганг Кепен. Гюнтер Грасс. Мартін Вальзер. Зігфрід Ленц	Розуміти поняття «година нуль», історичні умови, в яких формувалася повоєнна література; творчість Вольфганга Борхерта; знати про групу 47; особливості розвитку німецької літератури в кінці 20-го століття, знати визначних представників, їх найвідоміші твори; знати про творчість Ганса Еріха Носсака, Генріха Бьолля, Вольфганга Кепена, Гюнтера Грасса, Мартіна Вальзера, Зігфріда Ленца

Модуль 1. Структура художнього твору

6.	Тема 6. Вступ. Основні напрями і методи інтерпретації художнього тексту.	Знати про багатоаспектність можливостей підходу до художнього тексту: розгляд художнього твору як самостійного художнього цілого і як частини вираження чогось більш значущого, аніж просто текст: особистість автора, суспільно-історична ситуація, літературний напрям, жанр і т.п.
7.	Тема 7. Структура художнього літературного твору, її основні елементи та взаємозв'язок.	Знати про структуру художнього літературного твору, її основні елементи та взаємозв'язок; стильову форму (композицію і стиль) як засіб втілення ідейно-тематичного змісту твору; єдність форми і змісту, плану змісту і плану вираження твору; розуміти художній метод як відображення світогляду письменника і визначальний фактор стилю художнього твору.
8.	Тема 8. Наративна структура тексту	Розуміти поняття розповідної перспективи, її зв'язок із образом автора; основні засоби мовного втілення розповідної перспективи; розрізняти Категорії “автора” і “оповідача”, типи наратора в художньому прозовому творі: аукторіальний розповідач, різні форми вияву персонального оповідача.
9.	Тема 9. Засоби мовленнєвої організації тексту. Композиційно-мовленнєві форми оповіді в художньому тексті.	Знати різні способи передачі мови персонажа: пряма мова, непряма мова, невласне пряма мова, внутрішній монолог; їх лінгво-стилістичні характеристики; способи індивідуалізації мови персонажа.
10	Тема 10. Епос, лірика, драма та можливості оповіді. Теорія комплексної інтерпретації тексту.	Знати жанрові особливості епосу, лірики, драми та можливості оповіді, основні види епічних творів, специфіку драматичних творів, суть драматичного в прозі, лінгвістичну характеристику драматичної оповіді, ліричне в поезії та прозі, суб'єктивний характер ліричної оповіді, композиційне оформлення ліричної оповіді у прозаїчному творі, взаємодію епічної, ліричної та драматичної оповіді у художньому прозаїчному тексті; теорію комплексної інтерпретації тексту, аналітико-синтетичну інтерпретацію художніх текстів.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1.	Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ у галузях лінгвістики, літературознавства та перекладу, уміння чітко встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.
ЗК 2.	Здатність формулювати нові гіпотези та вирішувати наукові задачі в галузях лінгвістики, літературознавства та перекладу, підбирати відповідні методи для їх розв'язання; володіння основними поняттями й методами лінгвістичного та літературознавчого дослідження та вміння застосовувати їх на практиці.
ЗК 3.	Здатність працювати в команді, вести наукові дискусії, переконувати та впливати на інших учасників колективу; уміння знаходити компромісні рішення й брати на себе відповідальність за їх втілення.
ЗК 8.	Здатність до осмислення предметної галузі (гуманітарні науки, лінгвістика, література, переклад) та специфіки професійної діяльності.
ЗК 11.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного і демократичного громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 12.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу
ФК 1.	Здатність вільно орієнтуватися у різних лінгвістичних напрямках і школах, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.
ФК 2.	Володіння методами наукового аналізу і структурування мовного й літературного матеріалу.
ФК 3.	Здатність формувати в учнів і ЗВО уміння користуватися метамовою лінгвістики, літературознавства та перекладу, виконувати передбачені навчальними програмами види мовних та літературознавчих аналізів.
ФК 5.	Здатність брати участь у різних формах професійної комунікації (семінари, конференції, засідання методичного об'єднання, круглі столи, дискусії), застосовувати знання з психології, педагогіки, мовознавства, літературознавства, методики навчання іноземних мов тощо.

ФК 7.	Здатність використовувати профільні знання у галузі літературознавства для оцінки сучасного літературного процесу в Україні та світі, здатність до теоретико-літературних узагальнень, до виокремлення тенденцій розвитку літератури.
ФК 9	Здатність використовувати можливості мережевих програмних систем та Інтернет-ресурсів для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі професійної діяльності.
ФК 10	Здатність критично осмислювати сучасну термінологію, наукові поняття, закони, концепції, вчення і теорії, методи дослідження гуманітарних наук, літератури, перекладу, розкривати загальні тенденції, закономірності розвитку гуманітарних наук для формування світоглядних установок, мовної картини світу.
ФК 11	Здатність моделювати та оцінювати синергетичні процеси самоорганізації та саморегуляції на основі мовних та позамовних взаємовідношень.
ФК 13	Здатність використовувати професійні знання і практичні навички в галузі лінгвістики, літературознавства, перекладу та методики навчання іноземних мов і культур, зарубіжної літератури
ФК 14	Здатність знаходити та використовувати інформацію з різних джерел (електронних, письмових й усних) рідною та іноземними мовами для здійснення професійної діяльності.
ФК 15	Здатність вирішувати комплексні проблеми у галузі професійної діяльності, що вимагають глибокого критичного осмислення цілісності знань про природу мови шляхом використання концептуальних та методологічних знань.
ФК 17	Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної професійної діяльності, оцінки науково-педагогічного досвіду, рефлексії та самоорганізації професійної діяльності.

Літературні джерела

1. Fiskowa Switlana. Geschichte der deutschen Literatur. In Perioden. Entwicklungsrichtungen; Ideen und Namen. Lwiw: Pais, 2003. 340 S.
2. Fleischer W., Michel G., Starke G. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache. Frankfurt/M., 1993. 435 S.
3. Göttert Karl-Heinz, Jungen Oliver. Einführung in die Stilistik. München: Wilhelm Fink Verlag, 2004. 288 S.
4. Lysetska N., Heidemeyer V. Stilistik der deutschen Sprache (Vorlesungskurs). Луцьк: ПБВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009.
5. Metzler Lexikon Literatur. Begriffe und Definitionen. Hg. v. Dieter Burdorf, Christoph Fasbender u. Burkhard Moennighoff. Begr. v. Günther u. Irmgard Schweikle. 3., völlig neubearb Aufl. Stuttgart 2007. 861 S.

6. Nürnberger Helmuth. Geschichte der deutschen Literatur. Bayerischer Schulbuch Verlag, München, 2006. 864 S.
7. Geisenhanslüke Achim: Einführung in die Literaturtheorie. Von der Hermeneutik zur Medienwissenschaft. Darmstadt 2003, S. 59-63.
8. Iser Wolfgang. Der Akt des Lesens. Theorie ästhetischer Wirkung. 4. Auflage. München: Wilhelm Fink Verlag 1994. 358 S.
9. Köppe Tilman, Winko Simone. Neuere Literaturtheorien. Stuttgart, Weimar: Verlag J.B. Metzler, 2013. 334 S.
10. Literaturwissenschaftliche Theorien. Навчально-методичні рекомендації з курсу «Основні концепції та школи літературознавства та інтерпретація тексту» / Укладачі: канд.філол.наук, доц. Кебало М.С. канд.філолог.наук Притолок С.А. – Тернопіль: ТНПУ, 2019. – 44 с.
11. Methoden und Modelle der Literaturwissenschaft. – Berlin: Erich Schmidt, 2001. 268 S.
12. Mezler Lexikon Literatur- und Kulturtheorie. Ansätze – Personen – Grundbegriffe. – Stuttgart;Weimar: Verlag J. B. Metzler, 2001. 706 S.
13. Reallexikon der deutschen Literaturgeschichte. 1. Auf. Berlin, 1925. S. 141-145.
14. Schmid Wolf. Elemente der Narratologie. Berlin/Boston: Walter de Gruyter GmbH, 2014. 297 S.
15. Schöttker Detlev. Theorien der lieterarischen Rezeption. Rezeptionsästetik, Rezeptionsforschung, empirische Literaturwissenschaft// Grundzüge der Literaturwissenschaft. – München: Deutscher Taschenbuch Verlag, 2001. S. 537 - 554 S.
16. Schutte Jurgen. Einführung in die Literaturinterpretation. – Stuttgart; Weimar: Metzler, 1997. – 231 S.
17. Sexl Martin. Einführung in die Literaturtheorie. Wien: Beltz Verlag Weinheim, 2004. 323 S.
18. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів, 1996. 633с.
19. Іваненко С.М., Карпусь А.К. Лінгвостилістична інтерпретація тексту. Книжка для викладача (для факультетів іноземних мов університетів і педагогічних вищих навчальних закладів). К.: Вид.центр КНІУ, 2003. 27с.
20. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
21. Ляшенко Т. С. Функціональна стилістика німецької мови: навчальний посібник для студентів / Т. С. Ляшенко. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 112 с.
22. Мізін. К.І. Історія німецької літератури: від початків до сьогодення (коротко із практичною частиною): Навчальний посібник для студентівгерманістів (нім.). – Вінниця: НОВА КНИГА, 2006.– 336с.Навчально-методичні матеріали з інтерпретації тексту / Укладачі: канд.філолог.наук Притолок С.А., канд.філол.наук, доц. Кебало М.С. – Тернопіль: ТНПУ, 2019. – 64 с.
23. Навчально-методичні матеріали з інтерпретації тексту / Укладачі: канд.філолог.наук Притолок С.А., канд.філол.наук, доц. Кебало М.С. – Тернопіль: ТНПУ, 2019. – 64 с.
24. Притолок С.А. Навчально-методичні рекомендації для самостійної та індивідуальної роботи зі стилістики / Укладач: канд.філолог.наук Притолок С.А. Тернопіль: ТНПУ, 2015. 80 с.
25. Притолок С.А. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Навчально-методичний посібник/ Укладач: канд.філолог.наук, доц. Притолок С.А. Тернопіль: ТНПУ, 2018. 82 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо кінцевих строків та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижче (75% від можливої максимальної кількості балів за вид завдання). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування і користування чужими зошитами і матеріалами під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із

використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (тема 1, 2, 3, 4, 5) , тести, завдання	30
Модуль 2 (тема 6, 7, 8, 9, 10) тести, завдання	30
Модуль 3 (ІНДЗ) завдання	10
Екзамен (теми 1 -7) - тести, завдання	30

До силябусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для підсумкового контролю (екзаменаційні питання)
- 4) Електронне навчання в системі MODLE